

Posudek školitele

Zorka Avraham: *Jemenští židé v izraelské kinematografii*.
Bakalářská práce, Katedra filmových studií FF UK, Praha 2024, 64 s.

Obraz minorit v umělecké tvorbě či třeba v tisku je vlastně běžné a docela časté téma, přesto když Zorka Avraham, tehdy ovšem ještě Martínková se svým tématem před lety přišla, tak jsem nad jeho exotičností trochu zalapal po dechu. Mohl jsem jí být nápomocen jen zcela rámcově a na rovinu říkám, že jsem u zrodu této práce i z mnoha jiných důvodů prakticky nebyl. Asi si nikdo z nás neumí představit podmínky, v jakých tato práce po ložském útoku Hamásu vznikala. O to větší úžas a radost.

Autorka se před nějakým časem přivdala do jemenitské rodiny a vytěžila z toho pro poznání mizrachi komunity i pro završení svého studia maximum. Asi čtvrtinu své bakalářské práce věnovala zasvěcení čtenáře do jemenitské problematiky, které je v českém prostředí věru nezbytné. Činí tak způsobem mimořádně přehledným, její výklad působí zasvěceně a opírá se o aktuální ovšemže zahraniční literaturu. (Nakolik je téma Jemenitů přítomno také na české badatelské scéně, se žel ke škodě věci nedozvíme.) Šestice filmů, na kterých pak filmovou reprezentaci Jemenitů autorka ukazuje, vznikala v různých dobách, což jí umožnilo sledovat, jak se postavení jemenských Židů v Izraeli od 50. let postupně měnilo, jak vypadala jejich reprezentace v období sionistické imperiální ideologie a jak později v procesu postupné dekolonizace a ústupu aškenázského eurocentrismu. Působivé je i sledování produkčních podmínek jednotlivých titulů a skutečnost, že tyto projekty kvůli svému tématu neměly šanci dosáhnout na státní podporu a že tak de facto kopírují soustavně marginalizovanou pozici Jemenitů v izraelské společnosti, mluví za vše. Třebaže se autorka důsledně soustředí na své téma, stihá vnímat i výrazové prostředky, s nimiž filmaři pracují, herecké výkony i mediální obraz aktérů těchto filmů. Zaznamenává i jemné jazykové hry filmů, jako je kupříkladu favorizace evropské výslovnosti hebrejštiny a její případné torpédování výslovností orientální nebo dramaticky funkční vynechávání anglických podtitulků u arabských replik v jinak otitulovanému izraelském filmu v hebrejštině.

Můžeme si samozřejmě klást otázku, nakolik je zvolený vzorek filmů pro dané téma reprezentativní, ale vzhledem k tomu, že se autorka soustředí na identifikaci stereotypů, přivedl by nás jiný výběr nejspíš ke stejnému výsledku. Metodologický rámec autorčina přístupu tvoří postkoloniální studia, nejdůležitějšími zdroji pro ni byly mnohokrát citované práce Elly Shohat a Yaron Shemer, které představují první zásadní kroky na daném tematickém poli. Stylisticky vyspělé, ba suverénní práci Zorky Avraham doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **výborně**.

V Chýnově 5. 9. 2024

Prof. PhDr. Ivan Klimeš

P. S.: Nemilým překlepem v názvu bakalářské práce se nenechme mýlit, v textu práce jsou Židé psáni důsledně vždy s velký Ž.